

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологічні засади педагогічних досліджень

Освітня програма

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологічні засади педагогічних досліджень
Викладач (-і)	Завгородня Тетяна Костянтинівна
Контактний телефон викладача	(050)6879278
E-mail викладача	tetiana.zavgorodnia@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	<i>http://www.d-learn.pu.if.ua/</i>
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки та педагогічних досліджень, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості дослідницької діяльності, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні досліджень, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: Основною метою вивчення дисципліни є висвітлення теоретичних основ і питань технології науково-дослідної педагогічної діяльності, тобто теоретичного та практичного підґрунтя для формування фахових знань і вмінь майбутнього вчителя-дослідника в умовах вищого педагогічного навчального закладу.	

Завдання:

- ознайомити магістрантів з основами науки;
- розглянути шляхи розвитку педагогічних досліджень;
- навчити організовувати навчальну та дослідницьку діяльність, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби;
- ознайомити зі змістом педагогічних досліджень, їх оформленням відповідно до чинних вимог МОНУ;
- розкрити структуру педагогічних досліджень, оптимального проведення експериментальної частини.

4. Результати навчання (компетентності)**Знання:**

теоретико-методологічні основи методології та технології педагогічних досліджень; основи наукової організації праці і наукової організації наукової праці; про зміни в педагогічних технологіях; експериментальні форми науково-дослідної роботи; математичні методи статистичної обробки даних експерименту; педагогічну діагностику як обов'язкову складову педагогічної діяльності вчителя; планування наукових досліджень; правила гігієни розумової праці та відпочинку; структуру наукових установ.

Уміння:

проводити науково-педагогічне дослідження; самостійно проводити експеримент, збирати й аналізувати наукові факти, узагальнювати їх, систематизувати, вчитися давати їх теоретичне обґрунтування; проводити дослідження пошукового характеру, використовувати нові педагогічні технології у педагогічному процесі; самостійно користуватися бібліотечними каталогами та довідково-інформаційними виданнями; робити виписки і накопичувати наукову інформацію; писати тези наукового повідомлення, реферат і активно брати участь у науковій дискусії (наприклад, у роботі наукового студентського гуртка, на засіданні наукової школи, наукової лабораторії, кафедри, на конференції молодих учених); організовувати наукові гуртки учнів і керувати їх діяльністю.

5. Організація навчання курсу**Обсяг курсу**

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні	16
самостійна робота	56

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий
I	011 Освітні, педагогічні науки	перший	Нормативний

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Викладач як дослідник педагогічного процесу Розкрити сутність поняття «науково-дослідницька робота», «науково-дослідницька діяльність», видатні педагоги (Ю.К.Бабанський, Г.В.Ф. Гегель В.О.Сухомлинський та ін.) про роль педагогічного дослідження в роботі педагога у вищій школі. Розглянути роль викладача у розв'язанні існуючих проблем студентської наукової роботи в історико-педагогічному аспекті. Наголосити на дефектах організації науково-дослідної роботи зі студентами, розкрити основні положення «Закону про вищу освіту» з даного питання і вимоги до викладача.	Лекція	1,2,3,13,15, 45, 77 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Тема 1. Основні напрями активізації студентської науково-дослідної роботи в університеті	Практичне заняття	2, 3, 6, 7, 12, 19,22 та ін., інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
Тема 2. Класифікація наукових теорій. Зміст і організаційна структура наукових досліджень в Україні Розкрити сутність поняття «наука», «наукові теорії», їх класифікації.	Лекція	1, 11, 12-14, 45-50, 63, 66, 82 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру

<p>Запропонувати організаційну структуру наукових досліджень в Україні. Схарактеризувати діяльність НАН як головного наукового центру України. Висвітлити діяльність галузевих наукових установ, розкривши особливості діяльності Національної Академії педагогічних наук України та схарактеризувати паспорти педагогічних досліджень.</p>					
<p>Тема 2. Види наукових робіт, їх загальна характеристик</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>4, 7.9, 10, 14, 26, 37, 39 та ін., інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>Тема 3. Організація науково-дослідної роботи в класичному університеті. Розкрити проблеми студентської науково-дослідної роботи в класичному університет як складову підготовки майбутнього фахівця. На основі останніх документів про вищу освіту(Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.», ін.) обґрунтувати систему науково-дослідницької роботи студентів в аудиторній, позааудиторній, гуртковій роботі, заняттях в проблемних групах, написанні наукових робіт, наукових статей, підготовці до олімпіад із фаху тощо. Основні напрями активізації студентської науково-дослідної</p>	<p>Лекція /дискусія</p>	<p>1, 2,3, 5, 8, 12-19, 35, 49, 53-60 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)</p>		<p>Протягом семестру</p>

роботи в класичному університеті. Обґрунтувати особливості організації НДРС педагогічного спрямування.				
<p>Тема 4. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи</p> <p>Показати, що умовою розвитку любой науки і досягнення значущих результатів є її методологічна озброєність. Для цього розкрити сутність поняття «методологія» як вчення про науковий метод пізнання, а також систему самих методів. Розкрити функції, які виконує методологія науки, сутність поняття «методологічна свідомість», «методологічна культура» кваліфікованого фахівця сфери науки й освіти. Теоретично обґрунтувати з наведенням прикладів із практики три рівні методології: філософський або фундаментальний, загальнонауковий і частково науковий.</p>	Лекція	1-10, 25-26а, 37, 45, 56-69, 72 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
Тема 3. Методологічні засади дослідження проблем вищої освіти	Практичне заняття	10, 18, 26а,б,в, 34,78,81 та ін., інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
Тема 5. Конкретно наукова методологія педагогічних досліджень. Показати, що конкретно-наукова методологія педагогіки як і кожної науки і відповідно практики	Лекція	1-15, 22-28, 31-40 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру

<p>розкривається за допомогою специфічних підходів чи принципів. Розкрити підходи, які є у сучасній педагогіці: особистісний, діяльнісний, діалогічний (полісуб'єктний), культурологічний, національний, антропологічний, структурно-функціональний, системно-генетичний, сенергетичний, інформаційний, аксіологічний, ін.</p>					
<p>Тема 4. Особливості виконання наукових робіт з педагогіки</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>6,9,11,31,38,52 та ін., інтернет-ресурси</p>	<p>Розкрити можливі шляхи реалізації принципів педагогічного дослідження (цілісного вивчення педагогічного явища чи процесу, комплексного використання методів дослідження, об'єктивності, ін.) та основні вимоги до проведення педагогічного дослідження (врахування вимог суспільства, випереджальна</p>		<p>Протягом семестру</p>

			функція педагогічної науки, достатня кількість фактичного матеріалу) (2год)	
<p>Тема 6. Логіка і методи науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Розкрити значення наукових досліджень для розв'язання проблем педагогіки взагалі та в період реформування освіти зокрема. Наголосити, що дослідження педагогічних явищ і процесів мають враховувати: неоднозначність їх перебігу; неповторність педагогічних процесів; участь у педагогічних процесах людей усіх вікових категорій; необхідність багаторазових спостережень для об'єктивних висновків. Дати визначення методу науково</p>	Лекція	1-15, 22-28, 31-40, 56, 78-80 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру
<p>Тема 7. Послідовність і етапність проведення педагогічного дослідження.</p> <p>Організація наукового дослідження, налагодження стосунків із науковим керівником, ознайомлення студентів із складовими наукової роботи, її етапами (вибір наукового напрямку дослідження, його теми, наукової проблеми, її актуальність в теоретичному і практичному значенні,</p>	Лекція	1-20, 23, 37,40-57 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)	Протягом семестру

<p>виокремлення протиріч, які існують в сучасній освіті з досліджуваної проблеми опрацювання джерел інформації, визначення мети, завдань, об'єкта, предмета, методологічної основи, складання попереднього змісту наукової роботи та визначення системи методів дослідження, визначення критеріїв та показників рівня вияву предмету дослідження, складання методики констатувального та формувального експерименту та їх проведення, обробка отриманих результатів, літературне оформлення роботи тощо).</p>					
<p>Тема 5. Організація та порядок виконання студентських наукових робіт.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>6,9,11,31,38,52 та ін., інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>Тема 8. Педагогічний досвід як важлива складова науково-пошукової роботи дослідника педагогічних проблем Розкрити суть поняття « передовий педагогічний досвід викладача» (школи передового педагогічного досвіду, наставництво, експериментальні майданчики, творчі групи викладачів, педагогічні читання, науково-практичні конференції, семінари-практикуми, науково-методичні семінари,</p>	<p>Лекція</p>	<p>4,8,15,30,41,44 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)</p>		<p>Протягом семестру</p>

«Викладацький міст» тощо). Запропонувати студентам форми вивчення й узагальнення досвіду викладача з різних проблем педагогіки як системи наук.					
<i>Тема 6.</i> Наукова культура дослідника як необхідна умова високого рівня студентської наукової роботи	Практичне заняття	4, 5, 10, 21, 31, 32а, 34, 37 та ін., інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
<i>Тема 9.</i> Підготовка студента до захисту науково-дослідної роботи. Ознайомити студентів з процедурою підготовки та захисту курсових, дипломних, магістерських робіт. Особливий наголос зробити на підготовку до захисту магістерських робіт (підготувати наукову доповідь, потрібну наочність, відгук наукового керівника, рецензію фахівця, довідку про навчання, витяг з засідання відповідної кафедри про допуск до захисту, а також довідку про проведення експерименту).	Лекція	37-39, 80,83,84 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
<i>Тема 7.</i> Захист наукової роботи	Практичне заняття	11, 14, 26, 32 та ін.; інтернет-ресурси	Рольова гра (2год)		Протягом семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 балів				
Вимоги до письмової	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань				

роботи	
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до заліку – 50балів

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

8. Рекомендована література

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). *Освіта*. 1993. №44.
2. Закон України «Про освіту». Київ, 1991. 64 с. [електронний ресурс] //http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12
3. Закон України «Про вищу освіту» від 2014 р. *Закон України «Про вищу освіту»* від 01 липня 2014 р. [електронний ресурс]: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
- 3а. Національна доктрина розвитку освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 2. С.9-22.
- 3б. Конституція України [електронний ресурс] //http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80
- 3.в. Закон України "[Про наукову і науково-технічну діяльність](#)" Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 12, ст.165), [електронний ресурс] //http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1977-12
4. Азаров Ю. Студент: можливості особистого розвитку. *Высшее образование в России*. 2002. № 1. С. 50-57.
5. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи: *Навчальний посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів*. Київ: Форум, 2000. 270 с.
6. Атаманчук П.С. Виконання курсових, дипломних та магістерських робіт. Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, 2001. 24 с.
7. Ашмарин Б.А. Методика педагогических исследований в физическом воспитании. Москва: Наука, 1972. 152 с.
8. Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований. Москва: Просвещение, 1982.
9. Безлюдний О.І. та ін. Магістерська робота у педагогічному вузі: *Посібник для студентів-магістрантів*. Київ: Науковий світ, 2000. 117 с.
10. Березина В.Г. Этика и культура научной работы. Несколько советов молодым исследователям, вступающим в науку. Санкт-Петербургский государственный университет. СПб., 1999. 34 с.
11. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. Київ: Вища школа, 1997. 271с.

12. Большой психологический словарь / Сост. и общ. ред. Б.Мещеряков, В.Зинченко. Спб., 2003. 672 с.
13. Бордовский В.А. Методы педагогических исследований инновационных процессов в школе и вузе. Спб, 2001. 169с.
14. Борисов В.В. Формування готовності вчителя до дослідницької педагогічної діяльності в умовах поетапної підготовки студентів педагогічного вузу: *Автореф... к.п.н.* Київ: Український державний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, 1997. 22 с.
15. Бурчин М.Н. Введение в современную точную методологию науки: структуры систем знаний. Москва, 1994. 120с.
16. Буряк В. Формування методологічної культури майбутнього вчителя. *Рідна школа*. 2005. № 2. С.3-7.
17. Введение в научное исследование по педагогике. *Учебное пособие для студентов педагогических институтов* / Ю.К.Бабанский, В.И.Журавлев, В.К.Розов и др.; Под ред. В.И.Журавлева. Москва: Просвещение, 1988. 239 с.
18. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. Київ, 2004. С.242.
19. Гершунский Б.С. Прогностические методы в педагогике. Киев: В. школа, 1994. 207с.
20. Гончаренко С. Педагогічний процес з погляду «філософії ХХІ ст.». *Шлях освіти*. 2005. №1. С.2-7.
21. Гончаренко С. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень. *Шлях освіти*. № 1. 2004. С.2-6.
22. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 376 с.
23. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти. *Монографія*. Київ, 2004. 243 с,
24. Добров Г.М. Наука о науке. / Отв. ред. Н.В. Новиков. 3-перероб. Київ: Наук, думка, 1998. 304с.
25. Дьяченко М.И. Краткий психологический словарь: Личность, образование, самообразование, профессия. Минск., 1998. 399 с.
26. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Самостійна робота для студентів ОКР «Магістр» з курсу «Методологія та технологія педагогічних досліджень». *Методичні рекомендації*. Івано-Франківськ. 2013. 60 с.
- 26 а. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Методологія та технологія педагогічних досліджень. *Навчально-методичний посібник*. Івано-Франківськ: «НАІР». 2014. 75 с.
- 26 б.Завгородня Т., Стражнікова І. Проблеми окремих напрямів виховання у науково-педагогічних дослідженнях Західного регіону України: історіографічний аспект. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2016. №2/34. С.66-74.
- 26 в. Завгородня Т.К. До проблеми методологічної основи персоналістичного напрямку історико-педагогічних досліджень. 2016. *Електронний ресурс*. Режим доступу [c]nference.pu.if.ua].
27. Зязюн І. Концептуальні засади теорії освіти в Україні. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 1. С. 11-24.
28. Как начитать? Список литературы для первокурсников / Сост. С.Скотеле. Рига, 1980. 16 с.
29. Кічук Н.В. Сучасному вчителю-досліднику. *Навчально-методичний посібник*. Одеса, 1994. 46 с.
30. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя. Київ, 1991. 96 с.
31. Кловак Г. Методика підготовки і захист дипломних робіт. *Навч.-метод. посібник*. Київ: Наук. Світ, 2002. 84 с.
- 32.Князян М.О. Самостійна робота як засіб формування дослідницької спрямованості особистості студента: *Навчальний посібник*. Одеса, «Принт-майстер», 2005. 176 с.

- 32а. Князян М.О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутнього педагога: структура, функції, засоби активізації. *Навчальний посібник*. Ізмаїл: Сміл, 2006. 136 с.
33. Коджаспирова Г.М. Педагогический словарь. Москва, 2001. 176 с.
34. Кочетов А.И. Культура педагогического исследования. 2 испр. и доп. Минск.: Ред. журн. «Адукация и вихованье», 1996. 114с.
35. Краснобокий Ю.М. Словник-довідник науковця-початківця. Київ: Науковий світ, 2000. 83 с.
36. Кремень В.Г. Філософія освіти XXI століття. *Педагогіка і психологія*. 2003. № 1 (XXXVIII). С.6-16.
37. Кузин Ф.Л. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты. *Практ. пособие для студ.-магистрантов*. Москва: Ось-89, 1997. 304с.
38. Курсовые и дипломные работы по педагогике / Сост. М.Д. Юричев. Самара: Самарский университет, 2001. 15 с.
39. Курсові і дипломні роботи студентів у системі роботи з науковою літературою. *Методичні вказівки до написання курсових, дипломних робіт для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання* / Л.М. Двірна (уклад.); Черкаський інженерно-технологічний інститут. Черкаси: ЧУТУ, 2000. 16 с.
40. Леонтович А.В. Модель научной школы и практика организации научно-исследовательской деятельности учащихся. *Развитие исследовательской деятельности учащихся: методический сборник*. Москва: Народное образование, 2001. С. 38-47.
41. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. Москва, 1975. 304 с.
42. Логинова Н.А. Феномен ученичества: приобщение к научной школе. *Психологический журнал*. 2000. Том 21. № 5. С. 106-111.
43. Лудченко А.А. и др. Основы научных исследований. *Учеб. пособие*. Київ: Знання, 2000. 114 с.
44. Лушников А.М. Научно-исследовательская работа и профессиональная подготовка будущего учителя. *Советская педагогика*. 1974. № 7. С. 87-91.
45. Макаревич В.Н. Игровые методы в социологии: теория и алгоритмы. Москва: МГУ, 1994. 168с.
46. Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе. Москва: Академія, 2002. 272 с.
47. Максимова В.Н. Акмеологическая теория в контексте проблемы качества образования. *Педагогика*. 2002. № 2. С.9-14.
48. Маркова А.К. Психологические критерии и ступени профессионализма учителя. *Педагогика*. 1995. № 6. С.55-63.
49. Марченко Г.В. Вступ до професії: Модульний курс. Горлівка: Видавництво ГДПШМ, 2007. 164 с.
- 49а. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики / Перевод с англ. А.М.Татльдаевой. Спб., 1997. 430 с.
50. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі. *Навчальний посібник* / С.У.Гончаренко, П.М.Олійник, В.К.Федорченко та ін.; За ред. С.У.Гончаренка, П.М.Олійника. Київ, 2003. 323 с.
51. Методы системного педагогического исследования / Под ред. Н.В. Кузьминой. Ленинград, 1980. 172 с.
52. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. Київ, 1997. 56с.
53. Навчальний процес у вищій педагогічній школі. *Навчальний посібник* / О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, Н.І. Філіпенко та ін.; О.П. Мороз (ред.); Національний пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. Київ: НПУ ім. МЛ.Драгоманова, 2001. 338 с.
54. Научно-исследовательская работа студентов. *Учебное пособие по курсу «Научно-исследовательская работа студентов»* /

Сост. Б.Н.Бальзамов и др. Харьков., 1978. 95 с.

55. Научно-исследовательская работа студентов вузов Литовской ССР (Опыт и методические рекомендации) / Отв. Ред. проф. И.Мацкевичюс. Вильнюс: Вильнюсский гос. ун-т, 1981. 136 с.

56. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології. *Навчальний посібник*. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2000. 368 с.

57. Організація соціологічних досліджень. Київ, 1995. 44 с.

58. Основы научных исследований. *Учеб. для техн. вузов* / Под ред. В.И. Кругова, В.В. Попова. Москва: Высш. шк., 1989. 400с.

59. Первой В.П. Теория и методы науки (сущность, особенности и структура научного познания). Лекция. Москва: Московская академия МВД России, 2000. 42 с.

60. Пидкасистый И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении: Теоретико-экспериментальное исследование. Москва: Педагогика, 1980. 240 с.

61. Побірченко Н.С. Курсові роботи з педагогіки. *Методичні рекомендації*. Умань: УДПУ, 1997. 20 с.

62. Приходько П.Т. Тропой науки: Советы молодому исследователю. Изд 3-е, испр. Москва: Знание, 1969. 118 с.

63. Радул В.В. Соціальна зрілість молодого вчителя. Київ, 1997. 269 с.

64.Ракитов А.И. Исследование научное БСЗ. 3-е изд. Москва, 1972. Т. 10. С. 542.

65. Савченко О.Я. Складові реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики* / Під заг. ред. О.В.Овчарук. Київ, 2004. С.39-40.

66. Сборник методов диагностики и способов формирования профессиональных качеств личности будущего учителя: *Учебное пособие для студентов педагогических институтов* /под ред.Л.В.Кодрашовой. Кривий Рог: КГПИ, 1993. 150с.

67. Селье Г. От мечты к открытию: как стать ученим: Пер. с англ. / Общ. ред. М.Н.Кондрашовой, И.И. Хорола. Москва, 1987. 368 с.

68. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основы научных исследований. Київ, 2000. 259 с.

69. Січко С. Науково-дослідна робота у школах нового типу: організація, методика, результати. *Науково-методичний посібник*. Київ: Бібліотечка «Першого вересня», 2000. 36 с.

70. Скульский Р.П. Первоначальная подготовка студентов к научно-педагогическому творчеству. *Советская педагогика*. 1974. № 7. С. 80-86.

71. Сметанський М.І. Найдъонов І.М., Холковськ І.Л. Технологія педагогічних досліджень: *навчальний посібник*. Вінниця, 1997. 31 с.

72. Справочное пособие по организации поисково-исследовательской деятельности учащихся образовательных учреждений / Сост. Н.В.Карпова и др. Псков: Псковский государственный педагогический институт им. С.М. Кирова, 2001. 45 с.

73. Сухомлинська О.В. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Шлях освіти*. 2002. № 3.

74. Сухомлинский В.А. Павлышская средняя школа.Москва, 1969. 40 с.

75. Сычкова Н.В. Теоретические основы формирования умений исследовательской деятельности будущих учителей.

Магнітогорск, 2001. 85 с.

76. Токарева Н.М. Проблеми організації науково-пізнавальної діяльності студентів. *Методика організації наукової роботи з молоддю: Матеріали міжнародного семінара*, 26 жовтня 2001 в г. Кривому Рогі (Україна). Київ: ЕУФІМБ, 2001. С. 168-172.

77. Тюрина В.А., Ващенко І.В. Основи методології та методики наукового дослідження. *Учебное пособие*. Київ: ОО «Міжнародне фінансове агентство», 1998. 44 с.

78. Усачева І.В. Ільясів І.І. Формування навчально-дослідницької діяльності: навчання читанню наукового тексту. Москва, 1986. 121 с.

79. Холодова О.М. Фрагменти методичних порад щодо організації наукової роботи (на прикладі проблемних груп економічного вузу). *Методика організації наукової роботи з молоддю: Матеріали міжнародного семінара*, 26 жовтня 2001 в г. Кривому Рогі (Україна). Київ: ЕУФІМБ, 2001. С. 179-184.

80. Храмова Г.М. Підготовка студентів до творчої діяльності (на матеріалі УІРС по циклу педагогічних дисциплін): *Автореф... к. п. н.* Ата-Ата, 1978. 26 с.

81. Цехмістрова Т.С. Основи наукових досліджень. Київ: Видавничий дім «Слово», 2003. 240с.

82. Цокур О.С. Педагогіка вищої школи. *Навчально-методичний посібник*. Вип.1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. А.І.Панькова. Одеса, 2002. 68 с.

83. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. *Підручник для вищих навчальних закладів*. Харківська державна академія культури. Харків, 1998. 287 с.

84. Штутман Є.А. Методологічний апарат досліджень. *Советская педагогіка*. 1988. № 11. С. 43-48.

85. Ядов В.А. Стратегія соціологічного дослідження. *Учеб. для студ. вузов*. Москва: Добросвіт, 1998. 596 с.

Інформаційні ресурси

1. «Для всіх, хто навчається». Велика бібліотека навчально-методичної літератури. *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://metodportal.net>

2. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати). *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

3. Наукова періодика України (журнали та збірники наукових праць). *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc%5FGum/Vlush>

4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>

5. ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА. *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://publ.lib.ru>

Викладач д.пед.н., професор Завгородня Т.К.